

Z osob, které byly dopravovány při oné jízdě, jediné Jaroslav K. byl zaměstnancem žalobcovým a byl určen ke skládání a nakládání zboží. Manželka žalobcova jednak není jeho zaměstnancem, i když snad je spolumajitelkou závodu uzenářského, jednak nebyla určena ke skládání neb nakládání zboží, nýbrž jela spolu jen za účelem obchodním. Také Josef P. nebyl zaměstnancem žalobcovým, neboť jest studujícím. Nešlo tedy u manželky žalobcovy a Josefa P. o zaměstnance, určené ke skládání a nakládání zboží, a ježto byly tyto osoby dopravovány při jízdě, při níž se stal úraz, není tato jízda kryta pojištěním a právem pojišťovna odmítla hraditi žalobci škodu při jízdě této vzniklou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Není nejasnosti, která by překážela seznat pravý smysl ustanovení pojatého do pojišťovací smlouvy o tom, že nejsou kryty pojištěním škody, které se přihodí při jízdách, při nichž jsou dopravovány osoby za plat či bezplatně s výjimkou zaměstnanců pojistníkůvých, určených ke skládání a nakládání zboží. Výklad pak, který mu dává odvolací soud, jest správný, takže se dovolatel odkazuje na příslušné odůvodnění napadeného rozsudku. K dovolacím důvodům vztahujícím se k otázce, zda osoby spolujedoucí v nákladním automobilu byly zaměstnanci žalobcovými, stačí podotknouti, že i kdyby bylo možno zahrnouti v pojem ten ve smyslu uvedeného smluvního ustanovení, aspoň za okolností souzeného případu, také spolujedoucího Josefa P., nezměnilo by to na věci nic, neboť zůstává manželka žalobcova onou dopravovanou osobou podle téhož ustanovení, na niž dotyčnou výjimku nelze vztahovati, neboť neměla co činiti s nakládáním nebo skládáním zboží, což vhodně zdůrazňuje žalovaná v dovolací odpovědi. Žalobce, jenž v řízení před první stolicí výslovně uznal zákaz dopravy osob podle přednesu žalované na základě výnosu (vyhlášky) zemského úřadu v Praze ze dne 10. září 1930 čís. 433.987/1930, nenamítal neplatnost zmíněného smluvního ustanovení »popíráje toliko výklad«, jaký mu dává žalovaná, poněvadž podle žalobce by to odporovalo všeobecným podmínkám a účelu zákona pojišťovacího. Tento názor nepodložil určitými skutkovými okolnostmi. Nejvyšší soud pak neshledává, že by se dotyčné zvláštní ustanovení pojistné smlouvy příčilo velícím předpisům zákonným nebo dobrým mravům, k čemuž by bylo hleděti z úřadu, zejména se zřetelem k § 10, odst. 2 min. nař. ze dne 5. března 1896 čís. 31 ř. z. (pojišťovacího regulativu) v doslovu nařízení ze dne 29. prosince 1917 čís. 521 ř. z.

Čís. 15221.

Nebylo-li jinak ujednáno, přísluší samostatnému podnikateli (obchodnímu jednateli) nárok na provisi teprve, když došlo k zaplacení kupní ceny z obchodů jím zprostředkovaných, ztrácí však na ni nárok, došlo-li důvodně před plněním k stornu smlouvy.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, Rv I 2277/34.)

Žalující firma se na žalovaném domáhá zažalované částky tvrdíc, že jde o provise vyplacené neprávem žalovanému, jejímu provisnímu zástupci jako samostatnému podnikateli, poněvadž obchody, z nichž provise ty byly vyplaceny, byly zákaznicky důvodně stornovány. Proti žalobě namítl žalovaný, že i v takovém případě měl nárok na provisi ze sjednaných obchodů. P r v ý s o u d uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí čís. 13751 Sb. n. s. zásadu, že poměr mezi obchodním jednatelem a principálem směřuje k tomu, by společnou námahou a prací bylo dosaženo zisku, z kteréhož se má jednatelem dostati náhrady za jeho činnost, že, pokud nedošlo k zaplacení, nelze mluvit o zisku, a nepřísluší tudíž agentovi nárok na provisi, pokud nedošlo placení z obchodů zprostředkovaných, nebylo-li o splatnosti provise něco jiného ujednáno. Byla-li jednatelova provise splatná teprve po skutečném převzetí zboží a zaplacení kupní ceny, nemá na ni jednatel nároku, došlo-li odůvodněně k stornu smlouvy; jinak by tomu bylo, kdyby se storno stalo bez nutkavých příčin, zejména obmyslně, takže by chování principálovo směřovalo právě k tomu, by zmařen byl nárok agentův na odměnu (srov. Sb. n. s. 6257, 4727). Žalovaný netvrdil, že se storno objednávek, o kteréž jde, stalo bez nutkavých důvodů; proto se v souzené věci netřeba obíratí otázkou, jaký vliv toto stornování mělo na provisní nároky žalovaného. V tomto sporu jde tedy jen o to, co bylo mezi stranami ujednáno o splatnosti provise. Žalovaný tvrdil a dokazoval, že podle úmluvy měla provise býti v jeho prospěch zaknihována hned při zprostředkování objednávky a příslušela mu i v případě, že obchod byl později stornován. Odvolací soud zjistil, že byla zároveň se žalovaným zjednána jako agentka B-ová, a že měli nárok na provisi, která jim byla vyplacena bez ohledu na uskutečnění objednávky resp. na dojití kupní ceny. Avšak odvolací soud tu vytrhl jen jednu větu z výpovědi B-ové a pomíjí mlčením její další seznání, že, když z důvodů hospodářských došlo k nutnosti stornování, musela přijaté provise zase vrátit žalobci buď hotovým zaplacením nebo tím způsobem, že příslušné částky byly zaknihovány v její neprospěch. Dále nepřihlížel odvolací soud k výpovědi dalšího svědka, jenž se zmiňuje o tom, jak bylo postupováno v případě stornování objednávky platně sjednané, a proč tento postup byl zaveden v žalobcově podniku. Jest tudíž v těchto směrech výtku rozporu se spisy (č. 3 § 503 c. ř. s.) opodstatněna. V důsledku toho nebyla ani bezvadně zjištěna pro spor rozhodující okolnost, co bylo ujednáno o vzniku provisního nároku, pokud se týče o tom, kdy a za kterých předpokladů náleží provise žalovanému (č. 2 § 503 c. ř. s.). Věc není proto zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).